

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdičky a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **M. B.**, zastoupeného Mgr. Markétou Tillerovou, advokátkou, se sídlem V Zátíší 547, Čelákovice, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 6. 2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2007, č. j. 43 Cad 21/2006 - 84,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobce, Mgr. Markétě Tillerové, **se** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů **nepřiznává.**

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá svou kasační stížností výše označený rozsudek krajského soudu, jímž byla zamítnuta stěžovatelova žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 5. 6. 2006, č. X, kterým byl žalobci podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), od 15. 5. 2005 snížen plný invalidní důchod na částku 6596 Kč. V odůvodnění rozhodnutí žalovaná poukázala na výsledek šetření Okresní správy sociálního zabezpečení v Jablonci nad Nisou a konstatovala, že stěžovateli nemůže hodnotit jako dobu zaměstnání tvrzenou pracovní činností u společnosti EuroSEL, v. o. s., od 1. 3. 1995 do 30. 6. 1999, neboť skutečnost jeho zaměstnání u zmíněného zaměstnavatele nebyla prokázána, protože správce konkursní podstaty společnosti EuroSEL, jako jediný oprávněný k pracovněprávním úkonům, ve svém vyrozumění uvedl, že stěžovatele nezná a že s ním neuzavíral ani neukončoval pracovní poměr.

Konkrétně stěžovatel namítá, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, nemá oporu ve spisech, resp. je s nimi v rozporu, přičemž krajský soud k této skutečnosti nepřihlédl. Stěžovatel se dovolává toho, že v žalobě a posléze při ústním jednání před krajským soudem předložil listiny, kterými dokládal existenci řádného pracovního poměru v rozhodné době. Předložil mzdové listy, jakož i další listiny, které jeho bývalý zaměstnavatel zaslal Okresní správě sociálního zabezpečení v Jablonci nad Nisou. Tuto skutečnost potvrzoval i jeho bývalý zaměstnavatel. Stěžovatel proto dovozuje, že dostatečně unesl břemeno důkazní, které na něm spočívalo. Domnívá se, že skutečnost, že správce konkursní podstaty bývalého zaměstnavatele v řízení před krajským soudem prohlásil, že listiny, které stěžovatel předložil, mu nebyly k dispozici, není relevantní. Stěžovatel poukazuje na to, že zaměstnavatel měl podle pokynů Okresní správy sociálního zabezpečení v Jablonci nad Nisou sporné listiny předložit tomuto úřadu. Okresní správa sociálního zabezpečení podle stěžovatele věděla, že je zaměstnavatel v konkursu, přesto pod hrozbou sankce zmíněné listiny vztahující se k pracovnímu poměru stěžovatele vyžadovala po zaměstnavateli, nikoliv po správci konkursní podstaty. Krajský soud, ačkoliv měl k dispozici zmíněnou pracovní právní dokumentaci, jakož i podací lístek od provozovatele poštovních služeb prokazující, že listiny byly předloženy okresní správě sociálního zabezpečení, k těmto důkazům nepřihlédl, čímž se podle stěžovatele dopustil libovůle při hodnocení důkazů, a porušil tak právo na spravedlivý proces garantované článkem 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Stěžovatel namítá, že věrohodnost těchto důkazů nemohla zpochybnit výpověď správce konkursní podstaty společnosti EuroSEL, která předkládala pouze tvrzení, nikoliv důkazy. Pokud posléze krajský soud v odůvodnění odkázal i na to, že bylo proti stěžovateli a jednateli jeho bývalého zaměstnavatele vedeno trestní stíhání pro skutek, který měl spočívat právě ve fingoání zaměstnání pro účely důchodového pojištění, stěžovatel namítá, že toto trestní stíhání bylo odloženo, nebylo tedy o vině stěžovatele nijak rozhodnuto a vzhledem k presumpci nevinoty nebylo možné uvádět výsledky trestního stíhání jako důkaz proti stěžovatelově žalobě.

Ze správního spisu Okresní správy sociálního zabezpečení v Jablonci nad Nisou (dále jen „OSSZ“) a ze správního spisu žalované Nejvyšší správní soud zjistil, že na společnost EuroSEL, v. o. s., u níž měl být stěžovatel v rozhodném období zaměstnán, byl dne 13. 5. 1997 prohlášen konkurz. Na základě této skutečnosti OSSZ započala s kontrolou odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, přičemž opakovaně vyzvala správce konkursní podstaty, aby předložil potřebné doklady. K těmto opakovaným výzvám správce konkursní podstaty dne 30. 1. 1999 sdělil, že přes několikeré výzvy úpadce nepředložil správci žádné účetní doklady ani jiné materiály, ze kterých by bylo možné vycházet pro účely kontroly prováděné OSSZ. Dále ze zápisu sepsaného se správcem konkursní podstaty před OSSZ dne 8. 7. 1999 vyplývá, že ani k tomuto datu nebyly dohledány žádné doklady týkající se činnosti společnosti před prohlášením konkursu, přičemž zápis obsahuje dovětek, že od prohlášení konkursu, tj. od 13. 5. 1997, nebyl ve společnosti EuroSEL, v. o. s., zaměstnáván již žádný zaměstnanec.

Dne 28. 11. 2001 OSSZ obdržela žádost R. S., statutárního orgánu společnosti EuroSEL, v. o. s., o dodatečné přihlášení stěžovatele k účasti na důchodovém pojištění z titulu jeho pracovního poměru ke společnosti EuroSEL, v. o. s., od 1. 3. 1995 do 30. 6. 1999. OSSZ zaslala tuto dodatečnou přihlášku spolu s příloženými doklady odesílateli zpět s upozorněním, že společnost, u níž měl být stěžovatel zaměstnán, je v konkursu, tudíž veškeré úkony lze provádět pouze prostřednictvím správce konkursní podstaty. Tuto zásilku však adresát nepřevzal, byla proto OSSZ přímo postoupena správci konkursní podstaty. Ten dne 23. 3. 2002 k další výzvě ke kontrole placení pojistného sdělil, že stále nemá žádné doklady týkající se provozu společnosti v úpadku, že z tohoto důvodu na společnosti podává trestní oznámení, požádal OSSZ o poskytnutí bližších údajů o kontrolní činnosti vykonávané ve společnosti EuroSEL, v. o. s.,

od roku 1991 do prohlášení konkursu a odmítl z důvodu absence jakýchkoli dokladů potvrdit skutečnost, že stěžovatel byl ve společnosti EuroSEL, v. o. s., zaměstnán.

Dále ze spisu žalované a ze spisu OSSZ vyplývá, že v rámci řízení o přiznání dávky důchodového pojištění žalovaná požádala dne 2. 11. 2005 OSSZ o vystavení evidenčních listů důchodového pojištění stěžovatele pro období jím v žádosti udávané doby zaměstnání u společnosti EuroSEL, v. o. s., tedy od 1. 3. 1995 do 30. 6. 1999. OSSZ k této žádosti sdělila, že společnost EuroSEL, v. o. s., prostřednictvím svého statutárního orgánu (jednoho ze společníků) požádala o dodatečnou evidenci stěžovatele již v roce 2001. Této žádosti však nebylo vyhověno, protože již v roce 1997 byl na společnost prohlášen konkurs a správce konkursní podstaty neměl žádné podklady k tomu, aby mohl tvrzenou skutečnost existence pracovního poměru potvrdit. Ze spisové dokumentace vedené samotnou OSSZ k plátcí pojistného společnosti EuroSEL, v. o. s., přitom vyplývá, že stěžovatel nebyl nikdy jako zaměstnanec společnosti veden, poslední zaměstnanec byl odhlášen ke dni 31. 10. 1995 a až do prohlášení konkursu dne 13. 5. 1997 nebyl ve společnosti přihlášen žádný pojištěnec. Správce konkursní podstaty pak do pojistného poměru již rovněž nikoho nepřihlásil. Fotokopie mzdových listů a zápočtového listu, které stěžovatel předložil v řízení o dávce důchodového pojištění, byly podepsány až po prohlášení konkursu statutárním orgánem společnosti, nikoliv správcem konkursní podstaty. Z toho důvodu je OSSZ odmítla akceptovat. O dodatečném vytvoření dokumentů neoprávněnou osobou podle OSSZ svědčí i to, že zápočtový list jí nebyl předložen k potvrzení. Dne 21. 3. 2006 pak OSSZ celou věc oznámila orgánům činným v trestním řízení, když obdržela čestné prohlášení stěžovatele a společníka společnosti EuroSEL, v. o. s., R. S., podepsané před matričním úředníkem Městského úřadu v Brandýse nad Labem, v němž souhlasně tvrdí, že stěžovatel byl v rozhodném období zaměstnancem společnosti EuroSEL, v. o. s.

Dále ze správního spisu vyplývá, že konkurs na společnost EuroSEL, v. o. s., byl zrušen pro nedostatek majetku dne 2. 1. 2007. OSSZ proto nadále jednala opět se statutárními orgány této společnosti. Dne 13. 6. 2007 předvolala oba společníky (R. S. a ing. J. S.) k provedení kontroly placení pojistného. R. S. předvolání nepřevzal, ing. J. S. se k jednání dostavil, přičemž vypověděl, že od září 1995 již se společností EuroSEL, v. o. s., fakticky nespolečoval. Účetní doklady se měly podle jeho výpovědi ztratit při rekonstrukci a stěhování v lednu 1996. Pokud šlo o zaměstnání stěžovatele, ing. S. uvedl, že o něm nemá žádnou povědomost, o stěžovateli se dozvěděl až od správce konkursní podstaty v roce 1998.

Ve správním spisu je rovněž založeno usnesení Policie České republiky, okresního ředitelství, služby kriminální policie a vyšetřování v Jablonci nad Nisou ze dne 26. 6. 2006, č. j. ORJN - 314/OHK - 2006, jímž bylo odloženo trestní oznámení OSSZ na stěžovatele pro podezření z trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů, či jiného trestného činu. Odůvodnění usnesení o odložení věci konstatuje kromě skutečností vzešlých z úředního jednání OSSZ a z řízení o dávce důchodového pojištění stěžovatele, že byl vyslechnut v přípravném řízení v rámci podání vysvětlení společník společnosti EuroSEL, v. o. s., R. S., který uvedl, že ve společnosti EuroSEL sice stěžovatel pomáhal s různými pracemi, nebyl však nikdy zaměstnancem a nebyl nikdy „oficiálně přihlášen“. Ke svému podpisu na čestném prohlášení vypověděl, že šlo o vědomě lživý údaj a pokud jde o doklady zaslané žalované v rámci řízení o dávce důchodového pojištění, R. S. uvedl, že je musel zaslat sám stěžovatel. Orgán činný v trestním řízení z těchto skutečností dovodil, že z hlediska skutkového došlo ze strany stěžovatele k přípravě trestného činu podvodu, protože však nešlo o organizování zvláště závažného trestného činu a nedošlo ke způsobení žádné škody, protože dávka na základě zfalšovaných dokladů nebyla přiznána, věc byla odložena.

Ze soudního spisu mj. vyplývá, že v žalobě stěžovatel namítal, že žalovaná měla veškerou dokumentaci společnosti EuroSEL, v. o. s., potřebnou k rozhodnutí o dávce důchodového pojištění, jejíž výše by zohlednila dobu zaměstnání stěžovatele mezi lety 1995 a 1999, k dispozici (včetně přehledu o výdělcích žalobce). Podle stěžovatele z této dokumentace mohla zjistit, že byl v rozhodném období v pracovním poměru u zmíněné společnosti. K žalobě stěžovatel připojil fotokopii živnostenského listu společnosti EuroSEL, v. o. s., fotokopii internetového provedení základních identifikačních údajů o společnosti (zejména o konkursu prohlášeném dne 13. 5. 1997 a o ustanovení správce konkurzní podstaty Ing. Josefa Ježka) a fotokopii čestného prohlášení zaměstnavatele R. S. ze dne 16. 3. 2006. Okolnost, že Okresní správa sociálního zabezpečení v Jablonci nad Nisou obdržela veškerou dokumentaci o zaměstnání žalobce u firmy EuroSEL, v. o. s., dovozuje z vyrozumění okresní správy sociálního zabezpečení adresovaného jeho zaměstnavateli dne 4. 1. 2005.

Krajský soud provedl k návrhu stěžovatele důkaz výsledkem svědků Ing. Josefa Ježka a R. S. Z výpovědi svědka Ing. Josefa Ježka vyplynuly v podstatě stejné skutečnosti, jaké vyplývají ze správního spisu. K dotazu zástupce stěžovatele, zda svědek viděl ve spisu OSSZ podání R. S. ze dne 27. 11. 2001 a 4. 1. 2005, jakož i prohlášení žalobce ze dne 16. 3. 2006, svědek uvedl, že OSSZ obdržela přihlášku zaměstnance k pojištění až dne 28. 11. 2001, fotokopii přihlášky předložil soudu k nahlédnutí. K dotazu zástupce stěžovatele, zda OSSZ předložila svědkovi přípis ze dne 4. 1. 2005, jehož součástí měla být i kompletní dokumentace stěžovatele, coby zaměstnance společnosti EuroSEL, v. o. s., svědek uvedl, že se tak stalo sdělením ze dne 20. 3. 2006, které mu bylo doručeno dne 21. 3. 2006. OSSZ v něm svědkovi sdělila, že čestné prohlášení žalobce a R. S. (ohledně zaměstnání stěžovatele u firmy Eurotel, v. o. s.) obdržela dne 17. 3. 2006. Zmíněné podklady svědek předložil orgánům činným v trestním řízení. Součástí sdělení byla i pracovní smlouva stěžovatele ze dne 25. 2. 1995. K tomu však svědek uvedl, že žádné doklady ohledně zaměstnanců společnosti nikdy nedostal. Věrohodnost tvrzení stěžovatele si svědek ověřit nemohl již proto, že tyto informace získal opožděně. Obdobné problémy měla společnost EuroSEL, v. o. s., podle svědka i ve vztahu k nositeli zdravotního pojištění a správci daně. R. S. ve své výpovědi tvrdil, že stěžovatel pracoval ve společnosti EuroSEL, v. o. s., od roku 1995 do roku 1998 jako technickohospodářský pracovník. Svědek ovšem za stěžovatele neplatil pojistné na sociální zabezpečení z důvodu nedostatku finančních prostředků. K dotazu soudu, zda společnost zaměstnávala více zaměstnanců a zda je možné, že správce konkurzní podstaty nebyl informován o uzavřených pracovních smlouvách, svědek uvedl, že zbytek dokladů (již dříve znehodnocených při stěhování společnosti v letech 1997, 1998 a 1999) byl zničen při povodni v roce 2002. K dotazu soudu, od koho se dozvěděl o správci konkurzní podstaty, svědek uvedl, že se o něm dozvěděl u soudu v trestní věci a z internetu. K dotazu pověřené pracovnice žalované, zda svědek nahlásil OSSZ znehodnocení, zničení či ztrátu dokladů žalobce, svědek uvedl, že zaručeně znehodnocení ani zničení v roce 2002 nehlásil. K dotazu pověřené pracovnice žalované, proč některé doklady předal 4. 1. 2005 OSSZ a nikoliv správci konkurzní podstaty a proč je předal tak pozdě, svědek uvedl, že je odevzdal poté, kdy tyto doklady u sebe objevil a kdy se dozvěděl o stěžovatelově onemocnění. Svědek podle svých slov nevěděl nic o tom, že by měl doklady předat správci konkurzní podstaty.

Krajský soud z provedených důkazů vyvodil, že v posuzovaném případě vznikly pochybnosti o tom, že stěžovatel byl v rozhodném období u společnosti EuroSEL, v. o. s., zaměstnán. Krajský soud zdůraznil, že není pochyb o tom, že veškeré úkony spojené s pokusem o doložení pracovního poměru stěžovatele ke společnosti EuroSEL, v. o. s., započaly v období, kdy stěžovatel onemocněl a stal se posléze invalidním. Krajský soud námítky stěžovatele nepovažoval za relevantní. Odmítl jeho závěr, že by v posuzovaném případě nepochybně prokázal svůj zaměstnanecký poměr ke společnosti EuroSEL, v. o. s., v rozhodné době,

a že došlo k chybě zaměstnavatele, který údajně nesplnil svoji povinnost a nepředložil přihlášku zaměstnance k pojištění včas. Soud vzal za dostatečně prokázané, že jeden ze společníků společnosti předložil pouze tiskopis přihlášky zaměstnance, a to až po prohlášení konkursu bez vědomí ustanoveného správce konkursní podstaty (konkrétně dne 28. 11. 2001). Po zhodnocení výše uvedených okolností krajský soud uzavřel, že rozhodnutí žalované nebylo vydáno v rozporu se zákonem.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen „s. ř. s.“) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Z kasační stížnosti je možné dovodit, že stěžovatel uplatňuje důvody kasační stížnosti uvedené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., tedy tvrdí vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vyšel, je v rozporu se spisy, a pro tuto vadu měl podle názoru stěžovatele soud rozhodnutí žalované zrušit, resp. že samo napadené rozhodnutí soudní spočívá na nesprávném hodnocení důkazů. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Předmětem sporu je proces dokazování základních skutečností rozhodných z hlediska konstrukce podmínek nároku a výpočtu výše případné dávky důchodového pojištění ve smyslu zákona o důchodovém pojištění, a to existence pojistného poměru (§ 5 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění), délka jeho trvání a případně skutečnost, zda za tuto dobu bylo zapláceno pojistné (ve vazbě na definici doby pojištění ve smyslu § 11 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění) a výše dosahovaného výdělku pro účely zjištění osobního vyměřovacího základu (§ 16 zákona o důchodovém pojištění). Jádrem sporné otázky spočívá v tom, zda tvrzení o tom, že stěžovatel byl v letech 1995 - 1999 zaměstnán u společnosti EuroSEL, v. o. s., ob stojí ve světle jím navržených a posléze provedených důkazů, a to jak důkazů provedených v řízení před správním orgánem, tak důkazů provedených v přezkumném řízení soudním.

Pokud jde o důkazní prostředky, jimiž je hypoteticky možné předestřená skutková tvrzení prokazovat, je třeba vyjít z obecných procesních předpisů pro obě řízení, tj. jednak ze zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (v posuzovaném období správního řízení před žalovanou ještě zákon č. 71/1967 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů) a s. ř. s. ve spojení se zákonem č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Jak podle správního řádu (§ 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., § 34 odst. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Sb.) tak podle o. s. ř. (§ 125 o. s. ř. ve spojení s § 60 s. ř. s.) platí, že za důkaz může sloužit, zjednodušeně řečeno, jakýkoliv prostředek, jímž lze zjistit stav věci.

Na této široké a otevřené definici možných důkazních prostředků v zásadě ničeho nemění ani speciální procesní předpis pro řízení o dávkách důchodového pojištění, a to zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“). V něm obsažená úprava dokazování je totiž pouze fragmentární. Pokud jde o důkazní prostředky, speciální úprava je obsažena v ustanoveních § 84 a § 85 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Pouze zmíněné ustanovení § 85 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení obsahuje konkrétně vymezené důkazní prostředky k prokazování zcela konkrétních skutečností (tzv. předepsané důkazy), mezi něž však skutečnosti, jež se staly předmětem sporu v posuzovaném případě, nenáleží. V této souvislosti je třeba nicméně podotknout, že zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení svou úpravou některých institutů naznačuje, jaké důkazní prostředky jsou pro prokazování určitých skutečností důkazem pravidelným. V případě

sporných skutečností v projednávaném případě (tj. doby pojištění a výše vyměřovacích základů), je nepochybně základním listinným důkazem evidenční list důchodového pojištění. Fakt, že zmíněné skutečnosti mají být v řízení o dávce důchodového pojištění prokazovány právě tímto prostředkem, vyplývá z relativně velmi podrobné úpravy obsažené v ustanovení § 38 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Nicméně pravidelnost důkazního prostředku neimplikuje zásadně jeho výlučnost. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. 3 Ads 89/2006, základním důkazním prostředkem k prokazování dob zaměstnání (pojištění) a příjmů je sice evidenční list důchodového zabezpečení (pojištění), to však neznamená, že rozhodné skutečnosti nelze prokázat jinak. Stěžovatelova tvrzení tak bylo lze nepochybně při neexistenci evidenčních listů důchodového pojištění prokazovat jakýmkoliv prostředky, o nichž hovoří výše citovaná ustanovení obecných procesních řádů.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné zmínit před bližším zkoumáním oprávněnosti stěžovatelových námitek ještě jednu předběžnou obecnou úvahu týkající se kýženého výsledku důkazního řízení. Nejvyšší správní soud je k této poznámce veden stěžovatelovými námitkami co do nejistoty skutkových zjištění, jak je provedl správní orgán a posléze krajský soud. Nejvyšší správní soud považuje za důležité zdůraznit, že z povahy věci nelze naprosté, apodiktické jistoty, která by vylučovala jakoukoliv pochybnost, prováděním důkazů dosáhnout. Dosažitelnou je pouze jistota empirická, tj. tak vysoký stupeň pravděpodobnosti, že by bylo protismyslným pokládat za prokázaný opak, nebo nepojímat za prokázané skutečnosti, které z provedených důkazů vyplývají s největší dávkou pravděpodobnosti (tak již Nejvyšší soud RČS v rozhodnutí ze dne 14. 9. 1922, sp. zn. Kr I 836/21, publikováno in: Vážný, Sbíрка rozhodnutí Nejvyššího soudu, IV/1922, str. 389).

Kasační námitka stěžovatele směřuje k tomu, že jím předložené, resp. označené důkazy, tj. listiny jichž se dovolával (zejména zápočtový list a mzdové listy, které měly být žalované předloženy v roce 2005), jsou dostatečným důkazem osvědčujícím jeho tvrzení o zaměstnání ve společnosti EuroSEL, v. o. s. Listiny obecně patří k pravidelným důkazním prostředkům (srov. jejich vymezení v příkladných výčtech všech procesních předpisů), nicméně žádný procesní předpis nestanoví jejich výlučnost či vyšší důkazní hodnotu. S ohledem na obecnou zásadu bezformálnosti právních úkonů, která je českému právnímu řádu vlastní, je listinný důkaz (s výjimkou listin veřejných, o nichž pojednává § 134 o. s. ř.) průkazný pouze do té míry, pokud je způsobilý nepochybným způsobem objektivizovat tvrzené skutečnosti. Jinak řečeno, soukromé listiny (mezi něž patří svou povahou listiny, jichž se stěžovatel dovolává, srov. § 134 o. s. ř. a contrario) podávají, pokud jsou podepsány vydavatelem, úplný důkaz pouze o tom, že prohlášení v nich obsažená pocházejí od vydavatele. Ale vnitřní pravdivost projevu musí být zkoumána jinými prostředky. Pouhá okolnost, že určitý projev je vtělen do listinné formy, neposkytuje ještě záruky vnitřní materiální pravdivosti a úplnosti tohoto projevu (tzv. „správnost“ soukromé listiny – k tomu blíže srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu RČS ze dne 9. 2. 1927, sp. zn. Rv I 1194/26, in: Vážný, Sbíрка rozhodnutí Nejvyššího soudu, IXa/1927, str. 234, z novější konstantní judikatury např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 1. 2000, sp. zn. 22 Cdo 617/99, dostupný na www.nsoud.cz). Vedle toho neposkytuje soukromá listina ani záruku pravosti, tj. záruku, že, byť údajným vydavatelem podepsána, od téhož vydavatele rovněž pochází. Z tohoto hlediska nelze vypovídací hodnotu listin předložených stěžovatelem v řízení jakkoliv přeceňovat. Vzhledem k tomu, že šlo o listiny soukromé, bylo na místě nikoliv užít jejich výkladu formálního, ale bylo nutno jejich hodnocení vést jak po linii zkoumání pravosti, tak správnosti. V obou těchto směrech pak bylo lze najít závažné deficity.

Pokud jde o pravost listin, nelze přehlédnout, že většina listin, zejména pak zápočtový list, byla datována do období mezi lety 1997 a 1999 a byla signována společníkem společnosti EuroSEL, v. o. s., R. S. jako statutárním orgánem. Listiny tedy měly být projevem vůle

společnosti EuroSEL, v. o. s. Šlo přitom o období po prohlášení konkursu na zmíněnou společnost. V tomto období však již statutární orgán společnosti, společník R. S., nebyl v této věci vůbec oprávněn za společnost jednat. Je třeba přisvědčit premise krajského soudu i žalované, že podle ustanovení § 14a zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, který byl účinný v době prohlášení konkursu na společnost EuroSEL, v. o. s., prohlášením konkursu přechází na správce oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle zákona a jiných právních předpisů jinak přísluší úpadci, jestliže souvisí s nakládáním s majetkem patřícím do podstaty. Správce je zejména oprávněn a povinen vykonávat práva a plnit povinnosti zaměstnavatele, rozhodovat o obchodních záležitostech podniku, činit za úpadce právní úkony potřebné k provozování podniku, zajistit vedení účetnictví a plnění povinností podle předpisů o daních. Z tohoto ustanovení mj. judikatura správní dovodila, že prohlášením konkursu přecházejí povinnosti vyplývající z úkolů organizací při provádění důchodového pojištění podle zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení na správce konkursní podstaty. Správce konkursní podstaty je tak mj. povinen vést např. právě evidenční listy důchodového pojištění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2008, č. j. 6 Ads 49/2007 - 75). Listiny předložené stěžovatelem tak byly vyhotoveny zjevně neoprávněnou osobou. Rovněž byly neoprávněnou osobou předkládány OSSZ - v této souvislosti je třeba zásadně odmítnout námitku stěžovatele, že OSSZ pod hrozbou sankce požadovala doklady vztahující se k zaměstnání stěžovatele po R. S. Ze správního spisu jasně vyplynulo, že po dobu trvání konkursu se vždy obracela na správce konkursní podstaty a konec konců již první „pokus“ o dodatečné přihlášení stěžovatele k důchodovému pojištění v roce 2001 OSSZ ukončila tím, že veškeré tehdy zaslané podklady předala právě správci konkursní podstaty. Pokud kdy OSSZ vyzývala k předložení dokladů R. S. jako statutární orgán společnosti EuroSEL, v. o. s., stalo se tak až po zrušení konkursu pro nedostatek majetku v lednu 2007.

Skutečnost, že stěžovatelem v řízení namítané listiny podepsala a případně správnímu orgánu předložila zjevně neoprávněná osoba, implikuje pak i pochybnosti o věcné správnosti údajů v listinách obsažených. Pochybnosti o správnosti údajů posléze zmnožuje nepochybně i obsah výpovědi správce konkursní podstaty a konečně i skutečnosti, které vzešly z šetření orgánů činných v trestním řízení (zde je třeba odmítnout námitku stěžovatele o nepřijatelnosti závěrů orgánů činných v trestním řízení obsažených v usnesení o odložení věci, neboť odložení věci nijak samo o sobě nezpochybňuje skutkový stav, který orgány činné v trestním řízení zjistily). Pokud jde o obsah výpovědi správce konkursní podstaty, je třeba odmítnout námitku stěžovatele v samé podstatě - stěžovatel totiž namítá, že správce konkursní podstaty pouze předkládal tvrzení, nikoliv důkazy. Správce konkursní podstaty byl ovšem vyslýchán jako svědek - sám obsah svědecké výpovědi byl tak důkazem, nikoliv tvrzením, o němž měl být teprve důkaz přinesen. Úkolem soudu bylo tento důkaz samozřejmě hodnotit měřítky, o nichž pojednává § 77 odst. 2 s. ř. s., tj. mimo jiné posoudit věrohodnost jeho obsahu v souvislosti s jinými důkazy podle zásady volného hodnocení důkazů.

Z výše zmíněné premisy, totiž že dokazováním lze nabýt toliko jistoty, která je charakterizována tak vysokým stupněm pravděpodobnosti, že by bylo protismyslným pokládat za prokázaný opak, nebo nepojímat za prokázané skutečnosti, které z provedených důkazů vyplývají s největší dávkou pravděpodobnosti, pro důkazní prostředky předložené stěžovatelem vyplývá, že tvrzené skutečnosti prokázat schopny nejsou, a to ani s jistotou empirickou, natož apodiktickou, již stěžovatel svým důkazům přisuzuje. Listiny předložené stěžovatelem totiž vzhledem ke svým vlastnostem neumožňují oprávněně usuzovat na to, že s největší pravděpodobností není pravdivé svědectví o neexistenci jeho zaměstnaneckého poměru ke společnosti EuroSEL, v. o. s., ani z nich s největší pravděpodobností nevyplývá, že stěžovatel takovým zaměstnancem byl. Existují tu totiž důkazy opačné, které míru pravděpodobnosti obsahu důkazů stěžovatelem namítaných výrazně zpochybňují.

Nejvyšší správní soud proto neshledal z důvodů výše uvedených kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, s ohledem na ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. mu však náklady řízení o kasační stížnosti nelze přiznat, neboť jde o věc důchodového pojištění.

Stěžovateli byla usnesením ze dne 1. 10. 2008, č. j. 43 Cad 21/2006 - 152, ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti advokátka Mgr. Markéta Tillerová. Té by náležela podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů. Sama ustanovená zástupkyně ve sdělení z 29. 1. 2009 účtuje odměnu za jeden úkon právní služby spočívající „z převzetí zastoupení (vyžádání dokumentace od předchozího právního zástupce, prostudování dokumentace, pokus o navázání kontaktu se stěžovatelem)“. Nejvyšší správní soud však odměnu za takový úkon nemohl přiznat, neboť nejde o žádný z úkonů ve smyslu § 11 odst. 1 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů. Převzetí zastoupení jako úkon advokáta, který byl ustanoven soudem, ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) cit. vyhlášky totiž předpokládá i uskutečnění první porady ve věci (ta však i podle sdělení ustanovení zástupkyně neproběhla); studium spisu je pak samostatným úkonem právní služby toliko v řízení trestním (srov. § 11 odst. 1 písm. f/ advokátního tarifu).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 4. února 2009

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu